

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

V. Gerardi Rufi historia, qui Benearni Principatum haeresi infecit: & quae
tum Navarrenae fuerit aulae facies.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

dici voluit, ecclesiam seges in ipsa herba & primis quasi incunabulis fuerit extincta. Præterquam enim quod precibus eorum & verbis speciosis initio & ad misericordiam compositis, nequaquam verò tantam quantam postea vidimus, confidentiam plenis aures libenter accommodabat; etiam suis ipsa sumibus quum in Gallia tum in Germania complures in scholis & Academiis alebat, adeoque omnibus qui religionis causa periclitabantur, benignissimam patronam se præstabat, iis præsertim qui Argentorati & Genevæ delitescerent. Constat certe eodem una vice quatuor aut eorum millia inter doctos distribuenda ab ipsa missa esse. Quod quidem omne regiam ipsius magnificentiam ac liberalitatem adscribendum est, uti vitæ exitu testatum fecit. In secretioribus Curie nostræ tabulis scriptum invenio, eam absente marito, qui provinciam pro rege administrabat, Senatum ingressam, magno studio pro Andrea quodam Melanchthone captivo & hæreseos accusato intercessisse, id Philippum Melanchthonem Saxonie Ducis Consiliarium, per litteras à se flagitasse dicēs. Andreas hic ad literarum in scholis professionem à Germania evocatus, in oppido Tonningo Aginnatum novam cognati sui doctrinam, Augustinæ Confessioni conformem, disseminavit, quæ quidem brevi tempore ita succrevit & adolevit, ut hætenus nullo modo potuerit extirpari. Ut paucis dicam, bona hæc regina toto illo decennio nihil magis curæ habuit, quam ut eos quos rex ob perversa dogmata Iustitiæ tradere constituerat, liberaret, & ceteros quacumque posset ratione juvaret. Quam ob causam sæpius regem adiit, multosque cum ipso sermones habuit, id præcipue agens, ut commiseratione quadam erga Lutheranos animum leniter ac mitigaret, velut succidanea ad idem Stamparum Ducis opera abutens.

Gerardum Rufum à Germania reversum eadem regina non modo benigne excepit verum etiam familiarium suorum numero adscripsit, eius de religione sermonibus vehementer delectata. Ex huius consilio Bibliorum, quæ tum nuper in Gallicam linguam conversa, & crassis characteribus impressa erant, lectioni totam se dedit, & quidem ita, ut plerisque Novi Testamenti historias scenicis rhythmis illigatas, evocatis ex Italia præstantissimis Comædis & histrionibus, coram marito representari curaret. Ut vero hominum illud genus id sibi præcipue negotii datum existimant, ut quæ dicunt quæque faciunt dominis unice placeant: sic histriones illi, perspectis reginæ sensibus, in omni fere loco Eccle-

siasticum ordinem falso aliquo dicto aut convicio incessabant. Nulla Comædia peragebatur, in qua non Monachus aliquis aut Ecclesiastici ordinis homo introduceretur, qui pro mimo esset: adeo ut nulla oblectatio capi posse videretur, quin Deus e jusque ministri offenderentur. At risus hic postea in fœrum fuit conversus. Rex non minus facilis quàm Regina, has Tragicocomædias non libens tantum spectavit, verum etiam Conciones hæreticorum, quas Exhortationes vocant, in conclavi suo haberi passus est, verba faciente eo quem diximus Rufus, aut interdum excucullato Tarboni monacho, cui Soloni nomen, & acrior quam illi dicendi vis erat. In his pleno ore tam contra Papam quam universum sacerdotum ordinem convicia profundeabantur, tanta cum licentia, ut plerumque ipsos etiam auditores suppuderet. Ostrenuum & quantivis pretii monachum! qui antequam moreretur, quintam duxerat uxorem. In ritibus quos usurpabant, speciem aliquam licet exiguam pietatis & devotionis præ se ferebant; interim vero nulla re magis quam verò & genuino S. scripturæ intellectu gloriabantur. Foxius vero & Grammontanus Cardinales, ægre ferentes regem à majorum instituto desistere, ac Catholicis ritibus ac sacris tantum velut dicis causa ac perfunctorie interesse, ex aula discesserunt. Ut vero ante à ludis & Comædiis ad Exhortationes; sic postea ab his ad Manducationem (sic enim tum Cœnam suam appellabant) est descensum, quæ in loco quodam secreto officinæ monetariæ, quæ Podii est erat apparatus. Franciscus Rex quæ Podii fuerat edoctus, simulque à Sorbona, quæ libellum nuper sub reginæ nomine, & titulo *Speculi anime* peccatricis, æditum damnaverat, monitus, vehementi concepta indignatione, sororem ad se accessit. Venit illa, unâ cum Burio Aquitanæ Præsidente, Rufum illum secum ducens; & obstructas veritati aures animumque; pervicacem afferens. Venientem rex, licet tenerime eam amaret, ac delicias suas appellare solet, acriter corripuit; sed illa ita respondit ut Catholicam se esse simularet. In omni vero sermone nescio quam novam Missæ formam, septem punctis constantem, inculcavit: quin etiam eidem persuasit, ut Rufi & duorum aliorum apostatarum Conradi & Bertholdi sermones audire non sit dedignatus. Sed vix illi os aperuerant, quum statim ex ipso halitu pestilens quod in animis ipsorum latebat, ulcus fuit deprehensum: Ex his ob hæresin in vincula conjectus Bertholdus, revocato errore, ad Ecclesiæ gremium se recepit, & in eo ad finem usque vitæ constant-

ter permansit, sicque animæ & corporis libertati simul consuluit. Conradus vero, abjecto religioso habitu, & assumpta juvenula comite, in Helvetiam profugit; ac tandem Genevam profectus, & ut animæ, ita corporis quoque oculis orbat, in magnis miseris vitâ exegit. (a) Rufus itidē comprehensus sed reginæ intercessione mox liberatus, Neracum se abdedit; eiusdem favore Abbas Cleriacensis, mox etiam Oloronensis factus Episcopus. Sic quidem miseræ oves lupi custodiæ erant commissæ, eam habitu quam ceteris rebus Catholica Romanæ Ecclesiæ filium se simulantis. Etsi vero Calvinus Rufum hunc tamquam unum ex Antecessoribus suis, à quibus doctrinam suam hauserit, laudat; ipse tamen tam voce quam scriptis sæpe sæpius protestatus est, se nec Zuinglianum nec Lutheristam esse, sed Rufistam. Hoc certe elogium in Ecclesiastica illa historia ei tribuitur, quod aliquantum quidem profuerit, numquam tamen roformatis ecclesiis plane se consociarit. Vidi apud hominem quendam doctissimum, Aquitanix nostræ civem, scripta quædam Rufi de S. Eucharistia, in quibus æscio quod corpus Christi spirituale & glorificatum, & carnis & ossium expers, sibi imaginatur; quem errorem is de quo dixi homo ita imberbat, ut nulla ratione ex animo eius evelli posset. Et in hanc quidem sententiam differentem ipsum non semel audivi: quam eandem libellus quidam ipsius super eadem materia scriptus, sed nondum impressus, præferrebat. In moribus sane ac vita nihil erat quod magnopere reprehenderes, nisi falsa doctrina cetera omnia corrupisset ac dehonestasset. Nam & in numero suo obeundo ita erat assiduus, ut sæpe uno die ter concionaretur: multum eius virtutes illustrante Lascarniensis Episcopi ignavia, qui nobilissima Albretanorum ortus familia, voluptates unice sectabatur, ac reginæ gratiam in omnibus aucupari studebat. Quid boni putas miser hic populus talibus pastoribus commendatus sperare poterat? Quid aliud, inquam, quam ut hæreticis ac lupo infernali præda tandem fieret?

(b) Contra Rufum hunc in primis Calvinus librum *Adversus Nicodemitas* scripsit: Beza vero quod Navarræ regina tandem ab ipsis defecerit, huic præcipuè imputandum censet, ut quia Catholica Ecclesiæ dogmatis & ceremoniis non ita longe abiret. Missam celebrans, communionem cum aliqua populi parte sumebat: prius vero, altari tergum obvertens, sermonem ad populum de Sacramenti illius mysterio habebat. Hic primus contra

Ecclesiæ omniumq; tot sæculorum consensu confirmatorum Conciliorum auctoritatem Catholico indurus habitu, communicantibus Eucharistiam sub utraque specie publice porrexit. Ut vero simplicem populum ad se attraheret, vulgarisermone in orationibus plerumque utebatur. Vicarium habebat Benedictini ordinis Monachum Aimericum nomine, sibi plane geminum, qui etsi religiosum habitum gestaret, nihil minus tamen quam Catholicam religionem prædicabat. Idem Ruso mortuo, abjecto cucullo, ductaque vxore apud Cleriacenses novi Evangelii Minister factus, infortunatam vitam duxit, quod, ut ipse dicere solebat morosam vetulam arripuisset.

(c) Porro quia Rufus ille singularis alicujus sanctitatis speciem in moribus & vita externa præ se ferebat, ut qui loco canum & vertagorum pauperum catervam, & pro equis ac satellitio, multos pueros & destinatos litterarum studiis aleret; facile fiebat ut multorum animis unâ cum novæ religionis desiderio, (in qua tamen ipse adhuc animi dubius fluctuabat) antiquæ odium paullatim instillaret, O miseros, qui à regia via umquam ad incognitas semitas deflexerunt! Quod si cuique religionem suo pede & modoso fabricari liceat, Deum immortalem, quæ inde confusio nascetur? Id si Ruso licet, cur non & Calvino? Si Calvino, quo minus Serveto? Sic fiet, ut quot capita, tot novarum religionum architecti ac diversarum sectarum auctores futuri sint. Ecquis vero tandem in tanta humanarum opinionum varietate & inconstantia errandi finis est futurus? Quæ enim umquam tam perversa ac tam monstrosa fuit opinio, quæ non colore aliquo pingi potuerit quæque non suos invenerit astipulatores? eos præsertim qui vel levitate vel ambitione quadâ ab Ecclesia jâ discesserunt. Nullum certe dogma tam absurdum est, quod non aliqua S. Scripturæ auctoritate probari quodammodo & palliari possit, si cuique eam suo sibi sensu interpretari, & ad quod vult accommodare liceat. Rufus certe noster ex eorum fuit numero, qui novam constituere ecclesiam satagunt, sed pendentes animi, quam viam insistere, aut quibus modis id efficere debeant, ignorant. Memini senem quendam Cleriacensem mihi narrasse, idque in honorem, uti putabat, prædicti Abbatis, quum in lectulo morti proximus jaceret, ex longo animi deli-

(a) Rufus Abbas Cleriacensis, deinde Oloronæ sit Episcopus. (b) Rufus à Calvino impugnatur. (c) Rufus speciosam agit vitam.